

Csupa fül

Alapmagatartások a lelkipásztori és lelki konzultációban és kísérésben

(...) A lelkipásztori és lelki konzultációnak és kísérésnek (*seelsorgliche und spirituelle Beratung und Begleitung*) lehet, sőt kell, hogy legyen saját „íze”, a lelkipásztori kontextusból, lelkipásztori célokból, a megélt spiritualitásból és az élő istenkapcsolatból származó sajátos színezete. Kontextusuk nem egyezik meg egy klinika vagy egy pszichológus rendelőjének kontextusával. Környezetük a lelkészség, illetve az egyházközösség, a lelkigondozás, az Isten-ember kapcsolat.

Ezért a következőkben legalább vázlatosan szeretném bemutatni, milyen szerepet játszik a lelkipásztori és lelki konzultációban és kísérésben a hallgatás, az Istenről való beszéd, az ima vagy az erkölcsi kérdések felvetése – a lelkipásztorkodás és spiritualitás minden fontos „fortélya” és témája – a (*Rogers által leírt segítői*) alapmagatartásokból kiindulva és azokkal szoros összefüggésben. Eközben világossá válik számunkra, hol gazdagítják és mélyítik a lelkipásztori és lelki konzultációt, és hogy hol nem juthatnak szerephez – vagy nem az a jelentőségük, amely egyébként a lelkigondozásban, a vallásos és spirituális gyakorlatban megilleti őket –, hogy a lelkipásztori és lelki kísérés sajátos jellegét megőrizhessük. Az is kiderül, hogy a lelkigondozói és spirituális „fortélyoknak” akkor van helyük a lelkipásztori és lelki konzultációban, ha nem kelnek versenyre az alapmagatartásokkal: a beleérző megértéssel, a feltétel nélküli elfogadással, illetve a hitelességgel, és nem csorbítják azokat.

A HALLGATÁS JELENTŐSÉGE A LELKIPÁSZTORI KONZULTÁCIÓBAN

John Cage, a neves zeneszerző és zongoraművész egy New York-i koncertjén felment a szí-

padra, rövid időre a hangszeréhez ült, de egy hangot sem játszott rajta. „Az volt a célja – közölte a nem éppen lelkes közönséggel –, hogy lehetőséget teremtsen számukra, hogy odafigyelhessenek a hallgatásra... Cage éberebbé teszi érzékelésünket, élesíti érzékeinket, és élőbbé tesz minket önmagunk és környezetünk számára. A másik meghallgatása az az érzékünk, amelyet a leginkább elhanyagoltunk.”¹

A lelkipásztori és lelki kísérés számára fontos, hogy elviselje a segítséget kérő személy hallgatását. Eltekintve attól, hogy a hallgatás is lehet sokatmondó, a másik ember hallgatás közben még inkább érintkezésbe léphet önmagával, és a hallgatásból megszülető szó mély megfontolást, mély érzést vagy érzetet fejezhet ki. „Az első találkozáskor – írja Carl Rogers – talán kínosak a hosszú szünetek és hosszú hallgatások. Azonban a következő üléseken, amikor már jól nekilendült a beszélgetés, a hallgatás hasznos módszer lehet a tanácsadó részéről. Például gyakran előfordul, hogy a segítséget kérő ember egy bizonyos problémakörhöz már nem tud mit hozzátenni. Vagy mindent elmondott már, vagy – ahogy ez inkább feltételezhető – mindazt, amit pillanatnyilag kész elmondani. Aztán szünet következik. Ha a tanácsadó ekkor témát vált, új kérdést tesz fel, fennállhat az a veszély, hogy (...) a megnyilatkozások folyamát egy viszonylag érdektelen területre irányítja. Ellenben ha vár (...), a beszélgetés folytatásának terhe a segítséget kérő ember vállaira kerül. Ebből pedig sokszor különösen jelentős beszélgetések jönnek létre. Abból az érzésből kiindulva, hogy a szünet befejezése érdekében mondania kell valamit, kézenfekvő, hogy a segítséget kérő em-

¹ May, Rollo: *Freedom and Destiny*. New York, 1981, 160.

